

Člověk a prostředí
Výzkum způsobů identifikace člověka s prostředím (Černošín)
Jana Vašková
Magisterská diplomní práce
Posudek oponenta

Předmětem magisterské diplomní práce Jany Vaškové je problematika identifikace člověka s jeho (domovským) prostředím. Obecné otázky identifikace řeší autorka na konkrétním příkladu obce Černošína, okr. Tachov, tj. v oblasti bývalých tzv. Sudet. Volba specifické lokality ovlivnila i formulaci základních otázek, které autorka uvádí na s. 2. Téměř všechny otázky jsou ovlivněny vědomím specifického poválečného vývoje v dané lokalitě.

Po vymezení problému a vyjmenování základních cílů práce se autorka obsáhle a detailně věnuje charakteristice sledované oblasti – geografickému a přírodnímu určení, historickému vývoji, charakteristice obyvatelstva, ekonomického vývoje, spolkovému životu, školství, proměnám památných míst v okolí Černošína.

Poté následuje velmi obsáhlá teoretická část věnovaná jednotlivým metodám, které autorka při studiu používala – zúčastněné pozorování, nestandardizované rozhovory, tvorba mentálních map. Autorka též zdůvodňuje a charakterizuje výběr vzorku respondentů. Poté obsáhle komentuje základní teoretická východiska studia – teorii konstruktivismu, problematiku identity a identifikace, problematiku chápání prostoru, krajiny, fenomény pohraničí a domova.

Vlastní průběh a výsledky terénního studia autorka člení, resp. interpretuje jako několik základních souborů/diskurzů identifikace: diskurz romantický, diskurz reprezentativní, diskurz starousedlický a na závěr uvádí mezigenerační srovnání procesů identifikace. Jednotlivé oddíly autorka bohatě doprovází charakteristickými pasážemi rozhovorů, ilustruje mentálními mapami a obsáhle komentuje.

V závěru autorka konstatuje, že respondenti se identifikují se svou obcí a jejím bezprostředním okolím, zařazení jejich bydliště/domova do širších geografických či politických kontextů nereflektují. Všichni se shodují, že základním identifikačním bodem jejich místa je Vlčí hora, nápadný kopec v těsné blízkosti obce, v nedávné minulosti hojně využívaný, jako rekreační místo, dnes spíše místními lidmi zanedbávaný. Poněkud chladný vztah zaujímají respondenti k aktivitám místních vlastivědných společností. Vztah k domovu/bydlišti respondenti budují především na základě rodinných vazeb, či obecně sociálních vazeb, na základě práce v regionu či na vztahu k okolní přírodě.

Diplomní práci doplňuje obsáhlý a reprezentativní soupis literatury a výběr fotografií charakterizujících zkoumanou lokalitu.

Z celkového zpracování diplomní práce J. Vaškové je patrné hluboké osobní zaujetí sledovaným problémem, podrobná znalost regionu a zvládnutí teoretických východisek, které autorka bez problémů aplikovala při svém výzkumu.

Za poněkud problematické považují pouze dva aspekty práce. Jednak ne příliš šťastně zvolený název, který příliš nevystihuje obsah práce. Vhodnější by byl například titul „Černošín – případová studie problematiky identifikace v prostoru bývalých Sudet“. Hodnotu práce by dle mého soudu také zvýšilo, kdyby se autorka pokusila o zařazení konkrétního příkladu „sudetského“ Černošína do problematiky identifikace s domovem/bydlištěm obecně. Případně, kdyby provedla srovnávací výzkum obdobného sídla (velké vesnice, malého městečka) ve vnitrozemí. Vzhledem k tomu, že Černošín se nacházel na okraji tzv. Sudet, nemusela by být takováto srovnávací sonda provedena ani v příliš vzdálené lokalitě.

I přes naznačené drobné výhrady doporučuji diplomní práci J. Vaškové k obhajobě a navrhuji hodnocení 35 bodů.

V Praze 4.6.2007

doc. PhDr. Václav Matoušek, CSc.

